

1-15 травня Короткий огляд ситуації

ХІД БОЙОВИХ ДІЙ

- Тривають активні бойові дії у Донецькій області, обидві сторони намагаються вести наступальні дії в районі Бахмуту, за перші два тижні травня українська армія звільнила ряд ділянок навколо цього міста, що дає змогу деблокувати його та продовжувати вести оборону. Загальні втрати російських військ, за даними української сторони, на 15 травня складають вже близько [200 тис.](#) загиблими.
- Протягом перших двох тижнів травня істотно активізувалися ракетні та дроніві обстріли українських населених пунктів, зокрема тилових, ймовірно, з метою виявити, виснажити та ліквідувати українські системи ППО та завадити контрнаступу ЗСУ. Так, вже в ніч проти 1 травня було випущено [18 крилатих ракет](#) повітряного базування Х-101/Х-555 (з них 15 знищено). У ніч на 3 травня було випущено 26 [дронів-камікадзе](#) (знищено 21), а вранці того ж дня було обстріляно центр Херсона, внаслідок чого [загинула 21 людина](#), ще десятки були поранені. 4 травня було запущено близько 24 [дронів-камікадзе](#), з них 18 знищено українською системою ППО, а також було вперше в історії збито російську гіперзвукову ракету “[Кинджал](#)”, якою намагалися атакувати Київ. 6 травня українські ППО збили всі 8 [дронів-камікадзе](#), а 8 травня – всі 35 таких [дронів](#), запущених з РФ. У ніч проти 9 травня російська армія запустила 25 [крилатих ракет](#) у бік України, з них 23 було знищено, але двома ракетами було знищено склади [Товариства Червоного Хреста України](#) в Одеській області. 12 травня Сили оборони збили в небі над Україною 22 російських [безпілотики](#) різних типів та 3 крилаті ракети. У ряді випадків відбувалися запуски поодиноких дронів, а також обстріли за допомогою ракет С-300, керованих авіаційних бомб та інших боєприпасів.
- Протягом двох тижнів під авіаударами, ракетними та артилерійським обстрілами перебували [Херсон](#), [Миколаїв](#), [Харків](#), [Запоріжжя](#), [Тернопіль](#), [Хмельницький](#), [Очаків](#), [Берислав](#), [Авдіївка](#), [Слов'янськ](#), [Вугледар](#), [Краматорськ](#), [Костянтинівка](#), [Дружківка](#), [Курехове](#), [Оріхів](#), [Гуляйполе](#), [Нікополь](#), [Вовчанськ](#), [Куп'янськ](#), [Балаклія](#), інші населені пункти, а також прикордонні населені пункти Чернігівської, Харківської, Сумської областей.

ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР

- За офіційною [інформацією ювенальних прокурорів](#) 481 дитина загинула та понад 973 отримали поранення різного ступеню тяжкості, 19393 дітей — у списках депортованих. Україна повернула лише [361 дитину](#) із загальної кількості депортованих. Станом на початок травня у результаті повномасштабного вторгнення росії зниклими безвісти вважаються [23 760 українців](#). Українській стороні відомо про 73 випадки умисного вбивства українських військовополонених росіянами. Україна повернула тіла [80 загиблих військових](#). Зеленський вніс у Раду законопроекти про [подовження дії](#) воєнного стану ще на 90 днів та проведення [загальної мобілізації](#).

- 6 травня в ході [обміну полоненими](#) Україна повернула з полону 42 захисників і трьох захисниць "Азовстали", які служили в полку Національної гвардії України "Азов". Російська пропаганда зображує цей підрозділ як осередок нацизму та тривалий час відмовлялася обмінювати його представників, але нарешті частину з них звільнили. Втім, ще сотні оборонців "Азовстали" залишаються в російському полоні.
- На окупованих територіях Півдня України залишається понад [150 тис. окупантів](#), тим не менш, на тлі можливого українського контрнаступу спостерігається [масова втеча колаборантів](#) із окупованих територій. Так, у Скадовську окупанти [згортають роботу](#) районної та міської адміністрацій. Уповноважений Верховної Ради з прав людини Дмитро Лубінець повідомляє, що українцям на тимчасово окупованих територіях краще взяти паспорт росії, щоб вижити. Зокрібно, у місті Старобільськ українських громадян, які відмовились від отримання російського паспорта, окупанти [примусово виселяють](#) із власних осель, незважаючи на те, що у помешканні можуть проживати неповнолітні діти.
- Україна, Туреччина, ООН та росія домовилися продовжити переговори щодо продовження "[зернової угоди](#)" за посередництва Туреччини.
- Як [повідомляє](#) уповноважений з питань зниклих безвісти за особливих обставин Олег Котенко, понад 7 тис. людей вважаються зниклими безвісти, з них 15% – цивільні, решта – військові. Від початку повномасштабного вторгнення відкрили понад 15 тис. справ щодо зниклих безвісти, 8 тис. осіб уже знайдені.
- 9 травня Пригожин (засновник ПВК "Вагнер") [записав відео](#) на тлі трупів "вагнерівців", у якому звернувся до Шойгу (МО росії) і Герасимова (начальник Генштабу зс рф) та, вживаючи лайливу лексику, заявив про "брак боєприпасів 70%" та вимагав більше боєприпасів. Опісля Пригожин твердить, що ПВК "Вагнер" так і не отримали необхідні боєприпаси, водночас їх попередили, що відхід з позицій у Бахмуті буде розглядатися як держзрада. Згідно із оприлюдненою інформацією [the Washington Post](#), Пригожин пропонував українській розвідці розкрити розташування російських військ, якщо ЗСУ підуть із Бахмута.
- Також, журналісти BBC та видання "Медіазона" встановили імена [22 тис. загиблих](#) в Україні російських військових. Більшість з них – найманці ПВК "Вагнер", які загинули під Бахмутом. Згідно із заявою речника Ради нацбезпеки Білого дому Джона Кірбі, Росія [втратила](#) 100 тис. осіб вбитими та пораненими під Бахмутом за останні 5 місяців.
- Окупанти заявили про зупинку всіх [блоків Запорізької АЕС](#), причини зупинки російська сторона не називала. Українська сторона очікує провокацій з боку ворожої сторони.
- Дані британської розвідки свідчать, що Росія наразі має справу із "[найбільшим за 25 років](#)" дефіцитом робочої сили внаслідок пандемії коронавірусу та війни проти України. У першому кварталі 2023 року [оборот роздрібної торгівлі](#) в рф впав на 7,3% в річному вимірі; продажі продовольчих товарів зменшилися на 3,4%, непродовольчих – на 10,6%. Незважаючи на економічний регрес, слідчий комітет Росії готується [оголосити в розшук суддів](#) Міжнародного кримінального суду, що видали ордер на арешт президента рф.

- За [даними NYT](#), західні та американські авіазапчастини на мільйони доларів потрапляли до РФ попри санкції. До того ж, за даними [Bild](#), німецькі товари постачають до РФ через країни СНД в обхід санкцій, експорт товарів з Німеччини до країн ЄС як мінімум подвоївся.
- Прем'єр-міністр Угорщини Віктор Орбан назвав частину Закарпаття [давньою угорською землею](#), яка зараз належить Україні.

ЕКОНОМІКО-ПОЛІТИЧНИЙ ВИМІР

- Єврокомісар із питань економіки Паоло Джентілоні зазначив, що торік відбулося падіння економіки України приблизно на 29%, але економіка виявилася надзвичайно стійкою в умовах війни. У 2023-му очікується зростання на 0,6%, а у 2024 – на 4%. Про це свідчать дані економічного [прогнозу](#) на весну 2023 року від Єврокомісії. Водночас, згідно з даними НБУ, український бізнес вперше за час повномасштабної війни [позитивно](#) оцінив результати та перспективи своєї діяльності. Серед чинників, які на це вплинули: поліпшення ситуації з енергопостачанням, поліпшення інфляційних та курсових очікувань, підвищення споживчих настроїв населення, збільшення пропозиції продовольства та пального.
- Уряд України продовжує процес формування нової [архітектури](#) відновлення. Вже створено посаду Віце-прем'єр-міністра з відновлення, створене відповідне Агентство. Тепер започатковуються посади заступників з відновлення у міністерствах та на місцях. Мова йде про міністерства, які реалізують проєкти відновлення, та про 11 регіонів, які найбільше постраждали від війни.
- Rheinmetall і Укроборонпром уклали [контракти](#) зі створення підприємства, що вироблятиме і ремонтуватиме танки. Співпраця охоплюватиме технічне обслуговування та ремонт бронетехніки в Україні, паралельно готуватимуть процес виробництва танків. Також німецька компанія розраховує найближчим часом підписати контракти ще на два спільні підприємства – з постачання боєприпасів та протиповітряної оборони. Rheinmetall володітиме контрольним пакетом акцій нової компанії в розмірі 51% і здійснюватиме управління.
- За словами Прем'єр-міністра Д. Шмигала, Україні спільно з Єврокомісією вдалося домовитись про припинення [блокування](#) транзиту понад 500 позицій українських аграрних товарів. Робота “Шляхів солідарності” продовжиться. Знято всі інші односторонні заборони, які були введені п'ятьма сусідніми країнами.
- Росія у квітні-травні 2023 року ультимативно ініціювала переговорний процес по [“зерновій ініціативі”](#) для того, щоб дотягнути час до президентських виборів у Туреччині. Україна не виключає, що угода, яка дозволяє безпечний експорт українського зерна Чорним морем, закінчиться 18 травня, коли спливає термін її дії. Москва пригрозила вийти з угоди 18 травня, якщо не буде виконано перелік вимог щодо усунення перешкод для експорту російського зерна та добрив. Разом із тим, Україна готує [законопроєкт](#) №8025, який передбачає запровадження сухопутних коридорів для експорту української агропродукції під час дії військового стану.

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ, ПРОПАГАНДИСТСЬКИЙ ВИМІР

- **Західна загроза безпеці рф, критика позиції західних країн щодо підтримки України. Брак єдності в ЄС стосовно підтримки України.** Актуалізується наратив, що [“західні еліти почали нищити Росію за допомогою України”](#). А спробу “захисту” рф трактують як “агресію”, захід намагається “нав’язати у світовому інфополі міф про те, що Росія “напала” на Україну”. Впроваджується думка, що не рф воює з Україною, але Захід, використовуючи Україну, воює з рф. Спостерігається стримана реакція на активізацію Китаю у перемовинах [навколо](#) мирного процесу.
Традиційно поширюються наративи в офіційних ЗМІ про відсутність підтримки з боку громадян позиції уряду у допомозі Україні, наданні зброї, зокрема начебто британці масово [критикують](#) британський уряд за надання Україні ракет та створення безпекових загроз. Стверджується, що будуть обмежені постачання західної техніки та допомоги Україні, зокрема літаків ([Словаччина](#)) через зміни політичного ландшафту.
Критикуються західні санкції та поширюються меседжі, що “рф ніколи не використовувала енергетику в політичних цілях ([песков](#))”.
В офіційних ЗМІ стверджується, що попри санкції російська економіка увійшла в топ економік світу, вказується, що всім зрозуміло, що [“український кейс — це лише привід, щоб убити нашу країну”](#). Водночас йдеться, що ЄС вже більше нездатна впроваджувати додаткові санкції проти рф, [“санкції закінчилися”](#).
Звучать антипольські наративи, окремі “політики” заперечують взагалі право Польщі на назву, суб’єктність, зазначаючи, що за часів Російської імперії вона називалася [“Привіслянський край”](#).
- **Атака на кремль, “рубінові лінії”.** Україна звинувачується в ударі на Кремль за допомогою дронів 3 травня. [“Поки ми проводимо спеціальну військову операцію, Україна веде війну”](#). Вказується, що атака була спланована в США, а Україна виконала відповідну вказівку. Україна звинувачується у [“тероризмі”](#).
- **Загрози рф, день перемоги.** Поширюються мобілізаційні наративи та заклики до суспільства відбити атаки та загрози з боку ворогів. Щодо “дня перемоги”, путін проводить паралелі із сьогоднішнім днем, коли проти рф [“розв’язано справжню війну”](#) мета якої “добитися розпаду і знищення нашої країни, перекреслити підсумки Другої світової війни” (путін), в офіційних повідомленнях стримано вказано про “сніданок” з [“керівниками країн СНД”](#). В офіційній пропаганді приїзд лідерів країн СНД [подається](#) як дипломатична перемога рф, адже тепер рф “розгорнута на південь та схід” та гуртує “близькі закордоні країни”, “росія виявляє на “близькозакордонному” фронті дива м’якої, твердої, рідкої та газоподібної сили”.
У сенсах “перемоги” у внутрішньому дискурсі поширюються наратив, що рф [“в Україні веде визвольну війну і так само, як і вісімдесят років тому, рятує народи світу від західного нацизму”](#).
- **“Наша справа справедлива”.** Заперечення напруги у суспільстві навколо “сво”. Збільшилася кількість пропагандистських текстів, які вказують, що є втома в російському суспільстві, але все відбувається заради безпеки рф, адже захід, [“щоб не дати росіянам перемоги, треба](#)

запевнити їх, що вони борються за неправу справу”, проводяться паралелі з 1917 роком та падінням царського режиму, що зруйнувало рф.

У військовому контексті заперечується слабкість армії рф, йдеться про те, що такі повідомлення інспіровані ворогами та є інформаційно-психологічними операціями України. Голова ПВК “Вагнер” є. пригожин, який обіцяв зайняти Бахмут до 9 травня, записує контроверсійні відео, у яких звинувачує російських генералів у нездатності управління, говорить про “снарядний голод”. Кілька звернень пригожина в соціальних мережах песков залишив “без коментарів” 11 травня, 10 травня він зазначив, що в “кремлі не бачили відеозвернення”. У свою чергу в офіційних змі цитуються “бійці вагнера”, які вказують, що практично “взяли Бахмут”, залишилося “кілька метрів”.

- **Інтеграція “нових територій” у рф. Заперечення української ідентичності.** Повідомляється про “евакуацію” мешканців 18 населених пунктів Запорізької області. Констатується, що Україна постійно обстрілює територію Луганської області, Донецької області.
- **Дискредитація України, української влади.** Поширюються меседжі, від “американських експертів”, що Зеленський мріє втягнути США у військовий конфлікт з рф, адже він “у розпачі”, наводяться цифри, що Україна втратила 300 тис. вбитими українськими солдатами. Щодо українського президента, у публічному просторі російські офіційні особи вживають зневажливі епітети по відношенню до президента України (Медведев).
- Як “тероризм” української сторони подається замах 6 травня на одного з лідерів “Справедливої росії”, з. прилепіна у Нижньому Новгороді, який з Донецької області повертався до Москви, поширюються повідомлення, що за підривом стоять закони українців та кримських татар. Поширюються меседжі “юристів” про пропозицію визнати Україну “терористичною державою”, що Україна “здійснює геноцид на Донбасі”.
- **Героїзація СВО. СВО як “політичний ліфт”.** Зростає рівень репресій по відношенню до тих, хто не підтримує війну, зокрема представників творчих професій, ті публічні особи, які підтримують т.зв. “сво”, говорять про потребу обмежити діяльність “культурних калаборантів”.
- **Дискредитація української армії.** Поширюється інформація про загибель українського генерала Залужного. Поширюються наративи про поразки української армії та про “невдоволення” США відсутністю контрнаступу ЗСУ. Повідомлення про “перемоги російської армії та поразки України” поширюються на тлі заперечень про втрати російської армії позицій у Бахмуті. Змінюються наративи стосовно завдань російської армії, повідомлення про “взяття будівель” поступово змінюються іншими інтерпретаціями, які пояснюють відсутність військових успіхів у Бахмуті. Ще 7 травня пригожин розпочав вказувати, що його метою було не “взяти” Бахмут, але провести операцію “артемівська м’ясорубка” для виснаження та втрат ЗСУ. Вже 12 травня пригожин вказує на те, що ПВК “Вагнер” контролює 95% Бахмута. Постійно повідомляється про обстріли збоку України Брянської, Курської, Білгородської областей, цивільні об’єкти, які від цього потерпають.
- **“Про перемоги та успіхи російської армії, втрати ЗСУ”.** Впроваджується думка про ефективність російської армії, успішні відбивання всіх атак. На офіційному рівні з’являються

[матеріали](#), які заперечують думки “воєнкорів”, z-блогерів про катастрофічний стан в армії рф та здавання позицій. Заперечується можливість ефективного збиття російських [гіперзвукових ракет](#) з боку українських ППО.

- **Обстріли цивільної інфраструктури України, обстріли обласних центрів. “РФ не воює”.** Спостерігаються певні трансформації стосовно оцінки війни в Україні, зокрема рф на певних офіційних рівнях заперечує, що веде війну в Україні та руйнує цивільну інфраструктуру (міста, цивільні об’єкти, енергетику), акцент ставлять саме на воєнних об’єктах. [пєсков заявив](#) 11 травня, що рф не воює в Україні, не здійснює руйнування міст, а цілі т. зв. “сво” частково досягнуто. рф починає подавати офіційні матеріали про постійні нічні обстріли українських міст ракетами та дронами (Київ, Дніпро та ін) як [зосереджувальний](#) удар по пунктах дислокації ЗСУ. Паралельно з цим поширюється думка, що рф вдало та системно [знищує](#) виключно військові об’єкти українців, “штаби” та ін.
13 травня була дуже стримана реакція на збиття літаків та вертольотів зс рф у Брянській області, офіційні особи називали це [“трощею”](#), фактично інших коментарів не було оприлюднено.